

Oranje is het nieuwe zwart

Wilt u op de hoogte worden gehouden van de boeken van uitgeverij Artemis & co? Meldt u zich dan aan voor de nieuwsbrief via onze website www.uitgeverijartemis.nl

Piper Kerman

Oranje is het nieuwe zwart

Mijn jaar in een vrouwengevangenis

Vertaald door
Gies Aalberts en Erik de Vries

Artemis & co

Dit boek is een memoir en het is opgetekend op basis van mijn ervaringen. Alle namen (en in sommige gevallen onderscheidende eigenschappen) van mensen die verbleven of werkzaam waren in de gevangenis waar ik vastzat, zijn gewijzigd omwille van hun privacy. De enige uitzonderingen zijn zuster Ardeth Platte en Alice Gerard, die zo vriendelijk waren mij toestemming te geven om hun echte namen te gebruiken.

VERANTWOORDING CITATEN:

- p. 87: Pablo Neruda, *Twintig liefdesgedichten en een wanhoopslied*. Vertaling Barber van de Pol. Amsterdam: Bert Bakker, 1996
- p. 262: Bertrand Russell, *Geschiedenis der westerse filosofie*. Vertaling Rob Limburg en Vivian Franken. Katwijk aan Zee: Servire, 1984, p. 242

ISBN 978 90 472 0453 4

© 2010, 2011 Piper Kerman

© 2014 Nederlandse vertaling Artemis & co,
Amsterdam en Gies Aalberts en Erik de Vries

Oorspronkelijke titel *Orange is the New Black*

Oorspronkelijke uitgever Spiegel & Grau

Omslagontwerp b'IJ Barbara

Omslagillustratie © Bertram Glenn Moshier

Foto auteur © Sam Zalutsky

Verspreiding voor België:
Veen Bosch & Keuning uitgevers n.v., Antwerpen

Voor Larry

Voor mijn moeder en vader

En voor Pop

*Ring the bells that still can ring
Forget your perfect offering
There is a crack in everything
That's how the light gets in.*

Uit 'Anthem' van Leonard Cohen

Are You Gonna Go My Way?

De aankomsthal van het vliegveld van Brussel was groot en fris, en er draaiden overal bagagebanden rond. Ik dribbelde van de ene naar de andere, zocht wanhopig naar mijn zwarte tas. Aangezien hij vol zat met drugsgeld, maakte ik me meer zorgen dan men normaliter zou doen bij kwijtgeraakte bagage.

In 1993 was ik vierentwintig, en ik denk dat ik eruitzag als een doorsnee ongeruste jonge zakenvrouw. Mijn Doc Martens had ik afgedankt ten faveure van prachtige handgemaakte hakschoenen van zwart suède. Ik droeg een zwarte lange broek van zijde en een beige jasje. Een typische *jeune fille* was ik, absoluut geen alternatief type, hoogstens als je de tatoeage in mijn nek zou opmerken. Ik had precies gedaan wat me was opgedragen: van Chicago naar Parijs vliegen en daar overstappen op een vlucht naar Brussel.

Bij aankomst in België ging ik op zoek naar mijn zwarte tas. Die was nergens te bekennen. Ik moest een paniekaanval onderdrukken en vroeg in mijn beste middelbareschool-Frans waar mijn tas was gebleven. ‘Bagage komt soms niet bij de juiste vlucht terecht,’ zei de forse man van de bagageafhandeling. ‘Wacht de volgende vlucht uit Parijs af, waarschijnlijk zit hij in dat vliegtuig.’

Was mijn tas eruit gepikt? Ik wist dat het verboden was om bedragen boven de \$ 10.000 in te voeren zonder dat aan te geven, zeker wanneer je het invoert in opdracht van een West-Afrikaanse drugsbaron. Zaten de autoriteiten me op de hielen? Kon ik niet beter door

de douane zien te komen en vluchten? Of misschien was de bagage inderdaad vertraagd, en dan zou ik een hele hoop geld op het spel zetten van iemand die me waarschijnlijk met één telefoontje kon laten vermoorden. Ik besloot dat de laatste optie nog iets angstaanjager was. Dus wachtte ik.

Eindelijk arriveerde de volgende vlucht uit Parijs. Ik schoof schuchter naar mijn nieuwe 'vriend' bij de bagageafhandeling die de zaken aan het uitzoeken was. Het valt niet mee om te flirten als je doodsangsten uitstaat. Ik zag de tas. 'Mon bag!' riep ik uitgelaten, en ik greep de hengsels. Ik bedankte hem uitbundig, zwaaide met een frivole blik naar hem en zeilde door de onbemande deuren de terminal in, waar ik mijn vriend Billy zag, die me stond op te wachten. Ik had onopzettelijk de douane over het hoofd gezien.

'Ik maakte me zorgen. Wat is er gebeurd?' vroeg Billy.

'Zoek een taxi voor me!' siste ik hem toe.

Ik haalde pas adem toen we halverwege Brussel waren.

Mijn diploma-uitreiking van Smith College een jaar daarvoor vond plaats op een prachtige dag in de lente. De zon prikte door de bomen, doedelzakken jengelden en de gouverneur van Texas, Ann Richards, moedigde mij en mijn klasgenoten aan om de wereld eens te laten zien wat voor soort vrouwen we waren. Mijn familie was trots en straalde toen ik mijn diploma kreeg overhandigd. Mijn zojuist gescheiden ouders lieten zich van hun beste kant zien; mijn deftige grootouders uit het zuiden waren blij dat hun oudste kleinkind een baret droeg en werd omringd door keurige blanke meisjes; mijn kleine broertje verveelde zich dood. Klasgenootjes die doelgericht waren en plannen hadden gingen studeren of zochten een baantje bij een non-profitorganisatie, of ze gingen weer thuis wonen, wat niet ongebruikelijk was op het dieptepunt van de eerste recessie onder Bush.

Ik daarentegen bleef in Northampton in Massachusetts. Ik had theaterwetenschappen gestudeerd, zeer tegen de zin van mijn vader en grootvader. Ik stam uit een familie die onderwijs koesterde. We waren een gezelschap van doktoren, advocaten en leraren, met een doodenkele verpleegster, dichter of rechter als uitzondering die de

regel bevestigt. Na vier jaar studeren voelde ik me nog steeds een dilettante – iemand die niet de kwalificaties en de motivatie had voor een leven in het theater – maar evenmin had ik plannen voor een universitaire studie, een serieuze carrière of de onvermijdelijke keuze voor de studie rechten.

Lui was ik niet. Tijdens mijn schooljaren had ik altijd hard gewerkt in restaurants, cafés en nachtclubs, waarbij ik waardering kreeg van mijn bazen en collega's door mijn inzet, mijn humor en mijn bereidheid om dubbele diensten te draaien. Die baantjes en die mensen spraken me veel meer aan dan de meeste mensen die ik op school tegenkwam. Ik was blij dat ik voor Smith had gekozen, een school met intelligente en gedreven vrouwen. Maar ik had geen zin om te voldoen aan de verwachtingen die men van me had vanwege mijn afkomst en achtergrond. Ik had me geërgerd aan het beschermde leven op school, was met mijn hakken over de sloot geslaagd, en ik wilde ervaren, experimenteren, onderzoeken. Het werd tijd dat ik mijn eigen leven ging leiden.

Ik was een goed opgeleide jonge vrouw uit Boston die hunkerde naar een bohemienachtig bestaan en zonder duidelijke plannen. Maar ik had geen idee wat ik met al dat opgekropte verlangen naar avontuur moest doen, hoe ik mijn gretigheid om risico's op te zoeken in daden om kon zetten. Er zat niets rationeels of analytisch in mijn denken; ik had een voorkeur voor artistiekeerigheid, inzet en emoties. Ik deelde een appartement met iemand die ook theaterwetenschappen had gestudeerd, en haar gekke vriendin, die kunstenaar was. Ik werkte in een restaurant. Ik kon goed overweg met ander personeel en barkeepers en muzikanten, die allemaal even lekker oogden en die allemaal altijd in het zwart gekleed waren. We werkten, we feestten, we gingen naakt zwemmen of sleetje rijden, we neukten, en soms werden we verliefd. We lieten tatoeages zetten.

Ik genoot van alles wat Northampton en de omliggende Pioneer Valley te bieden hadden. Ik liep kilometer na kilometer hard, leerde hoe ik met tig biertjes achter mijn kiezen de trap op moest lopen, verloor me in talloze romantische avonturen met mannen en vrouwen, en ging in de zomer en het najaar midden in de week op mijn vrije dag naar Provincetown voor strandwandelingen.

Toen het winter werd, begon ik onrustig te worden. Mijn schoolvrienden vertelden verhalen over hun banen en over hun leven in New York, Washington en San Francisco, en ik vroeg me af waar ik in godsnaam mee bezig was. Ik was niet van plan om terug naar Boston te gaan. Ik hield van mijn familie, maar met de naweeën van de scheiding van mijn ouders wilde ik niets te maken hebben. Achteraf gezien was het een uitgelezen kans geweest om een kaartje voor EuroRail te kopen of naar Bangladesh te gaan, maar ik bleef waar ik was.

Binnen ons losbandige sociale kringetje bevond zich een klikke lesbiennes van midden dertig die ontzettend modebewust en cool waren. Ik werd altijd een beetje verlegen van deze wereldse en geraffineerde oudere vrouwen, wat niets voor mij was, maar we raakten bevriend toen een aantal van hen mijn burens werden. Zo was er Nora Jansen, een vrouw met een rasperige stem en een bos krullend zandbruin haar. Nora was klein en leek een beetje op een Franse bulldog, of misschien op een blanke versie van Eartha Kitt. Alles aan haar was bijzonder: haar slepende, schorre, grappige stem, de manier waarop ze met haar heldere ogen naar je opkeek van onder haar krullen, zelfs de manier waarop ze haar eeuwige sigaret vasthield, met een losse pols die altijd klaar was voor een gebaartje. Ze was er goed in om anderen schalks en attent uit de tent te lokken, en als ze aandacht aan je besteedde voelde dat alsof ze op het punt stond je in te wijden in een *inside joke*. Nora was de enige van het groepje die aandacht aan me schonk. Het was niet echt liefde op het eerste gezicht, maar ze was een intrigerende figuur voor iemand van tweeëntwintig die in Northampton op zoek is naar vertier.

En in de herfst van 1992 was ze weg.

Na de kerst keerde ze terug. Nu huurde ze een groot appartement voor zichzelf en richtte dat in met gloednieuw designmeubilair en een peperdure stereo-installatie. Ieder ander zat met zijn kamergenoten op een bank uit de kringloopwinkel en zij smeedt zo met haar geld dat het opviel.

Nora vroeg me om iets te gaan drinken, alleen wij tweetjes, en dat was nieuw. Was het een date? Misschien wel, want ze nam me mee naar de bar van Hotel Northampton en die kwam met lichtgroene

wanden en overal wit latwerk nog het dichtst in de buurt van een chique hotellounge. Ik bestelde onzeker een margarita met zout, waarop Nora een wenkbrauw optrok.

‘Is het niet wat te koud voor een marg?’ gaf ze als commentaar toen ze zelf whisky bestelde.

Dat klopte. Het westen van Massachusetts was door de januari-wind niet erg uitnodigend. Ik had iets donkerders moeten bestellen, in een kleiner glas. Mijn koude margarita leek nu opeens belachelijk kinderachtig.

‘Wat is dat?’ vroeg ze terwijl ze wees op het metalen doosje dat ik op tafel had gezet.

Het doosje was geel met groen en er hadden oorspronkelijk zuurballen in gezeten. Napoleon keek naar het westen, duidelijk herkenbaar aan zijn steek en gouden epauletten. Het doosje had dienstgedaan als portemonnee voor een vrouw die ik kende van Smith: een bovenmodale dame die de gaafste persoon was die ik ooit had ontmoet. Ze ging naar de kunstacademie, woonde niet op de campus, was ironisch en zonderling en aardig en superhip. Toen ik het doosje een keer bestudeerde, gaf ze het aan me. Het had het ideale formaat voor een pakje sigaretten, een rijbewijs en een briefje van twintig. Toen ik geld wilde halen uit mijn gekoesterde blikken portemonnee wuifde Nora dat weg.

Waar was ze al die maanden geweest, vroeg ik, en Nora keek me even taxerend aan. Ze vertelde doodkalm dat ze via een vriend van haar zus die ‘contacten’ had betrokken was geraakt bij drugssmokkel, en dat ze naar Europa was gegaan en door een Amerikaanse kunstverkoper die ook ‘contacten’ had bekend was geworden met de werkwijze van de onderwereld. Ze had drugs een land binnenge-smokkeld en was daar ruimhartig voor beloond.

Ik was volkomen verbijsterd. Waarom vertelde Nora dit aan mij? Stel dat ik naar de politie zou gaan? Ik bestelde nog een drankje, in de volle overtuiging dat Nora het hele verhaal had verzonnen en dat het de meest onbezonnen verleidingspoging ooit was.

Ik had Nora’s jongere zus een keer eerder ontmoet toen ze op bezoek was. Ze heette Hester, had belangstelling voor zwarte magie en liet een spoor na van bedeltjes van veertjes en kippenbotjes. Ik vond

haar een heksachtige, heteroseksuele variant van haar zus, maar
blijkbaar was ze de minnares van een West-Afrikaanse spil in de
drugshandel. Nora vertelde dat ze met Hester naar Benin was ge-
reisd om de spil, die Alaji heette en sprekend leek op MC Hammer, te
ontmoeten. Ze was te gast geweest op zijn compound, was getuige
geweest van en onderworpen aan rituelen van een 'heksendokter', en
werd nu beschouwd als zijn schoonzus. Het klonk allemaal duister,
akelig, eng, onbezonnen en buitengewoon opwindend. Ik begreep
er helemaal niets van dat zij, de hoedster van al deze angstaanjagen-
de en aanlokkelijke geheimen, mij in vertrouwen nam.

Het was alsof Nora door haar geheimen met me te delen mij aan
zich bond, en zo ontstond een geheimzinnig pact. Niemand zou
Nora een klassieke schoonheid noemen, maar ze was grappig en bui-
tengewoon innemend en ontzettend relaxed. En ik ben nu eenmaal
erg gevoelig voor mensen die me met een duidelijke vastberaden-
heid tegemoet treden. Ze verleidde me op een manier die zowel van
doorzettingsvermogen als van geduld getuigde.

In de maanden die volgden groeiden we dichterbij elkaar toe en
ik ontdekte dat een aantal van de jongens uit mijn omgeving in het
geheim voor haar werkte. Dat stelde me gerust. Ik werd betoverd door
het clandestiene avontuur waar Nora het symbool van was. Wanneer
ze voor langere tijd in Europa of Zuidoost-Azië zat, verhuisde ik zo
ongeveer naar haar appartement om voor haar geliefde zwarte katten
Edith en Dum-Dum te zorgen. Ze belde vaak op de vreemdste mo-
menten van de dag van de andere kant van de wereld om te horen hoe
het met haar katten ging, en door de afstand hoorde je de lijn klikken
en suizen. Ik vertelde helemaal niets aan anderen en ontweek vragen
van vrienden die nieuwsgierig werden.

Aangezien alles buiten de stad werd geregeld, waren de drugs
voor mij volslagen abstract. Ik kende niemand die heroïne gebruikte
en ik had geen enkel besef van het lijden dat door een verslaving
wordt veroorzaakt. Op een lentedag kwam Nora thuis met een
gloednieuwe witte Mazda Miata cabrio en een koffer vol geld. Ze
stortte de biljetten uit over het bed en rolde erin rond, naakt en gie-
chelend. Het was haar grootste opbrengst ooit. Al snel reed ik rond
in die Miata, met een cassettebandje van Lenny Kravitz die me uit-

nodigde om met hem mee te doen: 'Are You Gonna Go My Way?'

Ondanks (of misschien wel dankzij) de bizarre liefdesrelatie met Nora wist ik dat ik weg moest uit Northampton en iets moest ondernemen. Mijn vriendin Lisa B. en ik hadden fooi opgespaard om aan het eind van de zomer onze baan bij het restaurant op te zeggen en naar San Francisco te gaan. (Lisa wist niets van Nora's geheime activiteiten). Toen ik dat aan Nora vertelde, antwoordde ze dat ze dolgraag een appartement in San Francisco wilde hebben en ze stelde voor dat we erheen zouden vliegen om op huizenjacht te gaan. Ik was verbaasd dat ze zo op me gesteld was.

Een paar weken voordat ik zou vertrekken kreeg Nora te horen dat ze terug moest naar Indonesië. 'Waarom ga je niet mee om me gezelschap te houden?' stelde ze voor. 'Je hoeft helemaal niets te doen – gewoon doen waar je zin in hebt.'

Ik was nog nooit uit Amerika weg geweest. Alhoewel ik van plan was in Californië een nieuw leven te beginnen, was het vooruitzicht onweersaanbaar. Ik zocht avontuur en Nora kon dat bieden. Als de jongens uit Northampton als koeriers met haar meereisden naar exotische bestemmingen was het altijd goed gegaan. Sterker nog: ze keerden terug met spectaculaire verhalen die voor maar weinigen waren weggelegd. Ik hield mezelf voor dat er geen kwaad in school om Nora gezelschap te houden. Ze gaf me geld om een ticket te kopen voor een vlucht van San Francisco naar Parijs en zei dat er een ticket naar Bali zou klaarliggen bij de balie van Garuda Air op Charles de Gaulle. Zo simpel was het.

Nora's dekmantel voor haar illegale activiteiten was dat zij en haar bondgenoot Jack – met geitensik – een tijdschrift wilden gaan maken over kunst en literatuur. Een vaag plan dat net genoeg mysterie bood. Toen ik mijn vrienden en familie vertelde dat ik naar San Francisco zou verhuizen om te reizen en te gaan werken voor het tijdschrift, waren ze allemaal verbaasd en achterdochtig over mijn nieuwe baan, maar ik wuifde al hun vragen weg met het air van een mysterieuze vrouw. Toen ik eenmaal met mijn maatje Lisa westwaarts Northampton uit reed, had ik het gevoel dat ik eindelijk aanmonsterde voor mijn nieuwe leven. Ik was klaar voor wat dan ook.

Lisa en ik reden zonder te stoppen van Massachusetts naar de grens van Montana en reden en sliepen om de beurt. Om middernacht stopten we bij een parkeerplaats om te slapen en we werden wakker met zicht op de ongelofelijke gouden zonsopgang van Montana. Ik voelde me gelukkiger dan ooit tevoren. We bleven een tijdje hangen in het land van Big Sky en snelden vervolgens door Wyoming en Nevada, totdat we uiteindelijk over de Bay Bridge San Francisco binnenzweefden. Ik moest een vlucht halen.

Wat moest ik meenemen voor mijn reis naar Indonesië? Ik had geen idee. Ik pakte een sporttas waarin ik een zwarte zijden broek stopte, een mouwloos jurkje, een afgeknipte spijkerbroek, drie T-shirts, een overhemd van rode zijde, een zwart minirokje, mijn loopspullen en een paar zwarte cowboylaarzen. Ik was zo opgewonden dat ik vergat een badpak in te pakken.

Bij aankomst in Parijs liep ik rechtstreeks naar de balie van Garuda om mijn ticket op te halen. Ze hadden nog nooit van me gehoord. Ik baalde stevig, ging in een restaurant zitten, bestelde koffie en dacht na over wat ik moest doen. Mobieltjes en e-mail waren toen nog toekomstmuziek en ik had geen idee hoe ik Nora kon bereiken. Ik ging ervan uit dat er sprake was van miscommunicatie. Ten slotte stond ik op en liep naar een kiosk, waar ik een plattegrond van Parijs kocht. Ik vond een goedkoop hotel in het zesde arrondissement (mijn enige creditcard had een erg lage limiet). Vanuit mijn raam keek ik uit op de daken van Parijs. Ik belde Jack, haar oude vriend en huidige zakenpartner in Amerika. Jack was een sarcastische eikel met een obsessie voor prostituees, en niet een van mijn favoriete kennissen.

‘Ik ben gestrand in Parijs. Er klopt niets van wat Nora me heeft verteld. Wat moet ik doen?’

Jack was pissig, maar besloot dat hij me niet aan mijn lot kon overlaten. ‘Ga op zoek naar een Western Union. Morgen zal ik geld overmaken voor een ticket.’

Dat overmaken kostte een paar dagen, maar dat vond ik niet erg. Ik struinde door Parijs en in een waas van opwindning zoog ik alles in me op. In vergelijking met de Françaises zag ik eruit als een tiener en om dat te compenseren kocht ik ragfijne zwarte kousen, die schitte-

rend pasten bij mijn Doc Martens en minirokje. Het kon me niets schelen als ik Parijs niet meer uit kwam. Ik was in de zevende hemel, helemaal in mijn eentje.

Toen ik na een rokerige vlucht van dertien uur van Parijs naar Bali uit het vliegtuig stapte, was ik verbaasd om Billy te zien, mijn voormalige collega van het restaurant die met een grote grijns op zijn gerimpelde gezicht uittorende boven de Indonesiërs. Billy had met zijn rossig blonde haar en helderblauwe ogen kunnen doorgaan voor een broer van me. 'Nora wacht je op in het resort. Je vindt het hier vast fantastisch!' zei hij. Ik voelde me een beetje bleu toen ik in een luxe kamer met Nora werd herenigd. Maar zij deed of het allemaal niet zo bijzonder was.

Bali was een bacchanaal: dag en nacht zonnebaden, drinken en dansen tot in de kleine uurtjes met Nora's clubje homo's, plaatselijke bewoners die ons wilden helpen geld uit te geven en jonge euro's en aussies die we in de clubs op het strand van Kuta tegenkwamen. Bij een stalletje kocht ik een bikini en een sarong, ik pingelde af voor zilverwerk en uit hout gekerfde maskers, en ik liep door steegjes terwijl ik praatte met de vriendelijke bewoners van Nusa Dua. Ik maakte tochtjes naar tempels, ging parasailen en duiken. De duikinstructeurs keken vol bewondering naar de tatoeage van de elegante versierde blauwe vis met lange vinnen die ik in New England in mijn nek had laten zetten en ze toonden me trots hun eigen tatoeages. De feestelijkheden werden onderbroken door gespannen telefoongesprekken tussen Nora en Alaji of tussen Nora en Jack.

Hun werkwijze was simpel. Vanuit West-Afrika liet Alaji aan een select aantal mensen in Amerika weten dat hij over 'contacten' beschikte voor een bepaalde hoeveelheid drugs (doorgaans op maat geleverde koffers met heroïne in de voering). Die contacten konden overal ter wereld opdoemen. Mensen als Nora en Jack (feitelijk onderaannemers) verzorgden het vervoer van de koffers naar Amerika, waar ze werden overhandigd aan een anonieme afnemer. Het was aan hen om te bepalen hoe het transport werd geregeld, om koeriers te rekruteren en die te trainen om onopgemerkt door de douane te komen en hun 'vakanties' en onkosten te betalen.

Nora en Jack waren niet de enigen met wie Alaji werkte, want Nora had nu concurrentie van Jonathan Bibby, de ‘kunsthandelaar’ die haar aanvankelijk had opgeleid voor de handel van Alaji. De spanning die ik bij Nora zag hing samen met de hoeveelheid ‘contacten’ die beschikbaar waren en de mogelijkheden die Jack en zij hadden om die aan te boren, en met de daadwerkelijke levering van de hoeveelheden drugs volgens plan. Al deze elementen konden van het ene moment op het andere wijzigen. De handel vereiste heel veel flexibiliteit en heel veel contant geld.

Wanneer het contant geld opraaakte, werd ik op pad gestuurd om bij verschillende banken geld op te nemen dat door Alaji was overgemaakt. Dat was een misdrijf, maar dat realiseerde ik me niet. Toen werd ik bij een van die boodschapjes door een aangewezen koerier uitgenodigd om een keer mee te gaan. Hij was een jonge homo uit Chicago die zwaar gothic was, maar hij zag er keurig uit. Een kakki-neuze hippie die zich verveelde in het chique hotel. Tijdens de lange, verhitte rit door de uitdijende stad waren we verbijsterd door de verkeerschaos, de blaffende puppy’s die langs de weg in kooien te koop werden aangeboden en de mensenmassa die het straatbeeld in Zuid-oost-Azië kenmerkt. Bij een verkeerslicht lag een bedelaar op straat en smeekte om aalmoezen. Zijn huid was bijna zwart geworden door de zon en hij had geen benen meer. Ik wilde mijn raampje opendraaien om hem enkele honderden van de duizenden roepia’s die ik bij me had te geven.

De koerier hapte naar adem en zette zich schrap tegen zijn rugleuning. ‘Niet doen!’ riep hij.

Ik keek hem vol afschuw en verbijstering aan. Onze taxichauffeur nam het geld van me aan en gaf het aan de bedelaar. We reden zijgend verder.

We hadden zeeën van tijd. We bliezen stoom af in de strandclubs van Bali, in biljartlokalen voor soldaten en nachtclubs als Tanamur, die halve bordelen waren. Nora en ik gingen winkelen, bezochten een schoonheidssalon of reisden naar andere delen van Indonesië. Alleen wij tweeën – vrouwendingen. Dat ging niet altijd goed.

Tijdens een trip naar Krakatoa huurden we een gids in om ons te be-

geleiden bij een tocht door de bergen, die waren bedekt met een dichte, vochtige oerwoudachtige begroeiing. Het was warm en broeierig. We pauzeerden om wat te eten bij een fantastisch rivierbad boven aan een hoge waterval. Na naakt te hebben gezwommen daagde Nora me uit – of beter gezegd: ze overblufte me – van de rand van de waterval te springen, minstens tien meter diep.

‘Heb je ooit mensen zien springen?’ vroeg ik aan onze gids.

‘O ja, juffrouw,’ zei hij lachend.

‘Heb jij ooit gesprongen?’

‘O nee, juffrouw!’ zei hij nog altijd lachend.

Toch wilde ik me niet laten kennen. Ik zwom naakt naar een rots die me geschikt leek als plek om te springen. Het water raasde. Ik zag het kolkende, ondoorzichtig groene water ver beneden me. Ik was doodsbenauwd en het leek me opeens geen goed idee meer. Maar de rots was spekglad en het lukte me niet om me als een krab weer van de rand weg te bewegen. Er was geen andere keus dan springen. Ik verzamelde alle kracht die ik in me had en wierp mezelf van de rots de lucht in. Gillend ging ik de groene diepte in. Ik spleet het oppervlak en moest toen uitzinnig lachen. Een paar minuten later sprong Nora me krijsend achterna.

Toen ze boven kwam bracht ze hijgend uit: ‘Je bent gestoord!’

‘Wil je zeggen dat je niet was gesprongen als ik het niet had gedurfd?’ vroeg ik verrast.

‘Ben je besodemierterd?’ antwoordde ze. Daar en op dat moment had ik me moeten realiseren dat ik Nora niet kon vertrouwen.

Indonesië leek een eindeloze reeks ervaringen te bieden, maar dat had een duistere, gevaarlijke keerzijde. Nooit eerder had ik zulke bittere armoede gezien als in Jakarta. Net zomin als het onversneden kapitalisme dat zijn werk deed in de enorme fabrieken, en het lijkige Texaans dat je in de lobby van het hotel hoorde, waar de hoge heren van de olie-industrie zaten te drinken. Je kon gezellig een uur aan de bar zitten kletsen met een goedmoedige Brit over de zegeningen van San Francisco en zijn prijswinnende hazewindhonden thuis in Engeland, en dan zag je op het visitekaartje dat hij je bij afscheid gaf dat hij in de wapenindustrie werkte. Als ik in de schemering de lift van het Jakarta Grand Hyatt nam om in de welige tuin op het dak mijn

rondjes te gaan hardlopen hoorde ik hoe van moskee tot moskee door de hele stad de moslims werden opgeroepen voor het gebed.

Na een paar weken was ik zowel verdrietig als opgelucht dat ik afscheid moest nemen van Indonesië om terug te keren naar het westen. Ik had heimwee.

Vier maanden lang was ik voortdurend op reis met Nora, waarbij we af en toe een paar dagen in Amerika zaten. We leidden een leven van voortdurende spanning, maar toch was het ook vaak verpletterend vervelend. Ik had weinig anders te doen dan Nora gezelschap houden terwijl zij met haar koeriers bezig was. Meestal liep ik in mijn eentje door de straten van steden die ik niet kende. Ik kreeg het gevoel dat ik het contact met de wereld was verloren en zag mezelf als iemand zonder plek of doel. Dit was niet het avontuur waarnaar ik had uitgekeken. Ik moest over alle aspecten van mijn leven liegen tegen mijn familie en begon me groen en geel te ergeren aan mijn geadopteerde 'drugsfamilie'.

Tijdens een kort verblijf in Amerika voor een bezoek aan mijn echte en erg achterdochtige familie werd ik gebeld door Nora, die me vertelde dat ze me in Chicago wilde ontmoeten. O'Hare stond bekend als een 'veilig' vliegveld, wat je daar ook onder mocht verstaan, en daar werden de drugs naartoe gevlogen. Ik ontmoette haar in het Congress Hotel aan Michigan Avenue. Wat een zooi, dacht ik. Ik was gewend aan het Mandarin Oriental. Nora legde kort en bondig uit dat ze wilde dat ik de volgende dag met contant geld naar Brussel zou vliegen om het daar af te geven. Zij moest dat doen voor Alaji en ik moest het doen voor haar. Ze had nog nooit iets aan me gevraagd, maar nu vroeg ze wat van me. Ergens diep vanbinnen wist ik dat ik om deze situatie had gevraagd en ik realiseerde me dat ik geen nee kon zeggen. Ik was bang. En ik ging akkoord.

In Europa namen de zaken een verkeerde wending. Het werd voor Nora moeilijker om de handel in goede banen te leiden. Ze werd roekeloos met koeriers, en dat was erg beangstigend. Haar partner Jack voegde zich in Brussel bij ons, en vervolgens ging het snel bergafwaarts. Ik vond hem gierig, wellustig en gevaarlijk. En ik zag dat Nora veel meer om hem gaf dan om mij.